

Kmet, celovec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30/-
za pol leta „ 15/-
za inozemstvo
za celo leto Din 50/-
Inzerati po tarifu. - Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. - Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vživaj
vse sedove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
čaja. - Plača in tož-
ba v Ljubljani. - Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. - Telefon
inter. št. 2508. - Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Veselo na delo!

»Strašna je slepota človeka,« je pel že skoro pred sto leti dr. Prešeren. Na jugo-vzhodu sem se naučil še lepšo:

Sindžir-gvozdje moka je velika,
Tavnica je gora od sindžira,
A zla žena gore nek oboje,
A zla pamet gore nek sve troje.

Sindžir-gvozdje so okovi, v kakršne so Turki vkovali neposlušno rajo in ko za tem zlom našteva še hujše, se končno vstavi ob največjem zlu: ob slabi pameti. Tudi stari Rimljani so že poznali pregovor: »Kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto!«

Slaba pamet

je torej od pamtveka največji vzrok vseh nesreč in vsega zla. Če pa to velja že za posameznika in za privatno življenje, velja še bolj za javno življenje, za življenje narodov in držav. Vsak človek more grešiti, napraviti napako, iti po napačni poti. Tako tudi narod in država. Ali ne spoznati in priznati tega, ne skušati popraviti in poboljšati se, iz napak in nesreč nič se ne naučiti, to pa je menda pridržano samo nam nesrečnim Slovencem. Zadnjega časa nastopi SLS se neizpodbiten dokaz za to trditev.

Klerikalna avtonomija.

Sedem dolgih let je SLS vodila borbo za avtonomijo Slovenije, časih zelo spretno, časih bolj nerodno, ali dosledno. Zahtevala je avtonomijo celo za Macedonijo, trgala cirilske napise z vrat jugoslovanskega kluba »höchsteigenhändig« po vesoljnem šefu dr. Korošcu in se namrdavala, češ, da imamo srbskega kralja. Romala v Zagreb, podpisala Markov protokol in prisegala večno zvestobo Hrvatom, vse do trenutka, da je SLS prišla do krivega prepričanja, da ji Radić ne more biti več nevaren v Sloveniji, nego celo ona njemu na Hrvatskem. Pa se je izneveril Korošec Radiću in Hrvatom in je bil izračunil, da bo porušil in nasledil Hrvatsko seljačko stranko. Urezal se je, kakor se more urezati samo tako neroden, površen in domišljav politik, kakor je bil po mišljenju dr. Šusteršiča in ostalih članov jugoslovanskega kluba na Dunaju danes nedotakljivi dr. Korošec. Meni je bilo vedno več do obče narodnih in državnih koristi, nego do samo strankarskih, pa sem se celo leto 1926 trudil, da pripeljem SLS nazaj na isto linijo in sodelovanje s HSS, ker sem bil vedno prepričan, da ne moremo in ne smemo Slovenci nikdar ničesar brez Hrvatov. Moje izjave iz tistih časov so znane. A mislim, da tudi delo. Vsaj zahvalna pisma preganjanih klerikalcev pričajo, da sem šel tudi v dejanju po vseh načelih, ki sem jih izražal v takratnih svojih člankih. Videl sem prihajati dobo, ko bomo prisiljeni sodelovati vsi prečani v eni fronti, da se ubranimo požrešne cincarije. In ker sem bil o tem prepričan, sem delal s polno paro v obe smeri. Smešenja, napadi in psovke so mi le dokazovale, da sem na pravi poti, zato sem krepko nadaljeval. Da so Hrvatje 24. decembra 1926

tako lahko odpustili Korošcu stranpotico izpred poldruga leta, je v precejšnjem delu tudi zasluga moje malenkosti. Tisti večer bi bila morala SLS v vlado z dvema ministroma ob naši strani. To se ni zgodilo. Na veliko začudenje vse naše javnosti! Na Vrhniki je rekel dr. Korošec, da nečejo v vlado zaradi generala. Če bi v tem slučaju vprašali po pameti g. Korošca, bi dobili isti odgovor, kakor o Sušnikovi avtonomiji za Macedonijo ali Korošcevem trganju cirilice ali klerikalnem srbskem kralju. Kajti če pameti ni, je sploh ni in če se k temu pridruži še pomanjkanje poštenja v politiki, potem je tragika neizogibna.

Nalašč narobe!

1. feb. 1927 pa je vstopila SLS v vlado in to v vlado z nasprotno tendenco, kakor pa 24. dec. 1926, in istim generalom. Vseeno je frčala 17. aprila že na cesto, se čudila tej nemogočnosti ter zatrjevala, da se s Srbijanci ne da delati in da treba politiko preorijentirati s temelja. Samo malo pa jih je oplašil Velja Vukičević, da ima nalogo poleg HSS razbiti tudi klerikalno stranko in ko jim je takole v »jägerlatein« namežiknil, da se dá še malo govoriti, je letel dr. Korošec na Bled in zdaj slavimo prvo obletnico tega famoznega pakta. Zdaj šele vem, zakaj me je tako srce bolelo tisti večer na ljubljanskem kolodvoru, ko sem gledal v oknu dolenjskega vlaka odhajati tisto pisano družbico z Veljo, Korošcem, Marko Natlačenom, obema velikima županoma, politično kvalifikacijo pa jim je dajal s svojim žigom g. Emil Štefanovič. In oba šefa-velikana sta razlagala: dr. Korošec: da bo odslej za vsako slovensko zahtevo in potrebo ne samo 20 slovenskih, nego 133 poslancev, a Velja: da i posle izbora bude radikalna stranka najjača. Korošec je vrh tega še ponujal Treugo Dei in kapistranil od farovškega dvorišča do korarskih hiš z zlato dobo, ki prihaja Slovencem. Strah in sram me je bilo bodočnosti, ali sem se tolažil, da g. Korošec ne misli iskreno, nego da je prisiljen pred volitvami tako begati volilce, ker so bili že čisto zbegani zaradi tolikih metamorfoz, da pa bo po volitvah našel svoje slovensko srce in se posvetil zopet slovenski politiki.

Klerikalci proti Hrvatom.

Toda ne! Po vsem, kar se je zgodilo in kar je doživljal, je vztrajal v zmoti. Svaril sem, vabil, prosil. Vplival na prijatelje, da so delali isto. Kako mi sedaj manjka blagopokojni Pavle, ta blaga, plemenita in mehka poštna duša, da bi pričal. In ko je prišlo do velikega historičnega zblizanja med Radićem in Pribičevićem, ko je prišlo do pomirjenja med prečanskimi Srbi in Hrvatimi ter med naprednimi Slovenci, koliko aktualnejše je postalo iztreenje SLS. Pavle je umrl, a g. dr. Hohnjec še živi in mislim, da je čas, da spregovori, koliko sem ga prosil in nagovarjal, naj zastavi ves svoj vpliv, da pripelje SLS na pravo pot. Izjavil sem celo, da se rad in takoj umaknem v privatno življenje, če se

SLS povrne nazaj na pravo pot na fronto KDK. Naj vsak sam izračuna, kakšno pot bi hodila naša notranja politika, če je poslušala moje nasvete in moje prošnje SLS in pa muslimanska politična stranka!? Kje bi že danes bili? In to brez žrtve na najdragocenejšem hrvatskem življenju in najbolji bratski krvi. Toda ne in ne! Kakor prokletstvo!

Klerikalcev je sram.

Moram pa javno izjaviti, da niso nikoli branili klerikalci svoje najnovejše politike s tem, da je dobra, ali vsaj boljša od drugih! O ne, vedno so s sramežljivostjo opravičevali svoje postopanje, da vse nič ne pomaga, da so dovolj dolgo vse poslušali, bili dovolj dolgo v opoziciji, sedaj pa da hočejo in morajo še to poskusiti; ali pa: saj veste, kdo pri nas odloča itd. In vztrajali so v zmoti.

Kakor prokletstvo.

In padli so že dolgo pripravljene zbirniški strelji; ugasnilo je dvoje plemenitih življenj, trije najboljši so prelili srčno kri...

In če je do tega trenutka že še kako — čeprav slabo! — mogla opravičevati SLS svoje hlapčevanje cincarski politiki današnjega Beograda, od umorov in pokolja dalje tega ne bi smela in ne bi mogla več. Takoj je moral dr. Korošec in z njim vesoljna SLS prestopiti iz cincarskega objema na našo stran, kakor so storile vse hrvatske stranke, pa izjaviti: danes ste streljali v hrvatske prsi, jutri bi hoteli v slovenske. Braniti se hočemo, ker se moramo, ako hočemo živeti. Odslej smo s KDK in z vsemi prečani eno!

Pomislite, ljudje božji, kakšen bi bil učinek v naši notranji politiki, da je SLS to storila na usta gospoda Korošca takoj prvi trenutek?! Da je to storila vsaj prvi teden?! Toda ne in ne! To je prokletstvo! G. Korošec si je izdejtvoval celo zaupnico vodstva; ni dovolj, da se potaplja sam, pogrezniti hoče v prepad še celo stranko! Hotel bi in poskuša, da učini s celim slovenskim narodom isto. To pa se zgoditi ne sme in se ne bo zgodilo. Slovenski narod mora pokazati v teh dneh, da ve kje mu je mesto in da stori, kar mu je storiti. Za njegov obstanek gre in za njegovo bodočnost! V najtesnejšo zvezo z brati Hrvati in prečanskimi Srbi in bati se nič ni nikogar. Dovolj smo prosili SLS in njene voditelje, naj se spametujejo, toda vse zastonj. Oni hočejo še nadalje ostati v najtesnejših zvezah in objemih tistih, ki so dali Punišo Račiča, mi pa se bomo še tesneje oklenili tistih Hrvatov, ki so dali Pavla Radića in Gjurjo Basarička ter Štefana Radića, Grandjo in Pernarja. In tako vemo, da bo bratska hrvatska kri obrodila dober sad tudi za nas uboge in teptane slovenske kmete, ker na naši strani so žrtve, na oni drugi pa morileci. Poleg naroda pa je na svetu večno samo še poštenje. To dvoje preživlja vse in ostaja večno. Borba bo trda in huda, ali sledila ji bo zmaga toliko lepša in sijajnejša, kolikor bo težje dosegljiva. Vse pa zavisi od naše volje in dela in zato, tovariši: veselo na delo!

Ivan Pucelj.

Revizija ustave.

Naj se kriza v Beogradu reši kakorkoli; naj dobimo nevtralno vlado, ki bo še delala s skupščino ali nevtralno vlado, ki bo takoj razpustila parlament in šla na volitve — eno je gotovo: Za desetletnico obstoja skupne naše države dobimo revizijo Vidovdanske ustave.

Za revizijo ustave se je Slovenska kmet-ska stranka borila od njenega obstoja dalje, to je od 2. maja 1926, ko sta se na ustanovnem občnem zboru v Celju združili Slov. republikanska stranka in Samostojna kmetijska stranka v enotni slovenski kmetijski pokret, Slovensko kmetisko stranko. Naš tedaj sprejeti program priznava Slovenskemu narodu pravico samoodločbe na podlagi plebiscita. Čim je hrvatska kmetiska stranka stopila v parlament, je Štefan Radić izjavil, da sicer prizna vidovdansko ustavo, da pa bo čas sam pokazal, da ji je treba revizije v smislu plebiscitov samouprav.

To stališče boja za revizijo v parlamentu je, sledeč Hrvatski seljački stranki in Štefanu Radiću sprejela tudi Slovenska kmetiska stranka. V tej zvezi se lahko sklicujemo na govor Štefana Radića (po-leg raznih drugih izjav) na našem shodu v Ljubljani dne 22. novembra 1925 (Narodni Dnevnik št. 246), na ponovne tozadavne izjave tov. ministra Puelja (med drugim tudi na shodu 2. maja v Celju). Končno se lahko sklicujemo na serijo člankov, ki jih je pod mojim imenom priobčil »Kmetiski list«.

Boj Slovenske kmetiske stranke za revizijo ustave se je poostiril od onega trenutka, ko je Slov. ljudska stranka ta boj opustila ter šla, sledeč znanemu Blejskemu paktu, v najtesnejšo zvezo z radikalno stranko pod vodstvom g. Vukičevića. Ta boj je dosegel svoj višek, ko sta proti koncu 1927 in začetkom 1928 podala odločne zahteve za revizijo ustave in enakopravnost prečanov Štefan Radić in Svetozar Pribičević, na katere izjave je Slovenska ljudska stranka molčala. Kajti, kakor znano, je bil g. Vukičević po lastni izjavi proti reviziji.

Vodstvo boja za revizijo ustave pa je Slovenska kmetiska stranka prevzela, ko se je takoj po 20. juniju 1928 nje načelstvo izjavilo za samostojno združeno Slovenijo v federalno preurejeni Jugoslaviji. Dasi so namreč merodajni zastopniki KDK, tako n. pr. Štefan Radić in I. Pucelj ponovno povabili Slovensko ljudsko stranko že pred 20. junijem v svojo fronto združenih prečanov, SLS tem vabilom ni sledila. Nasprotno je njeno časopisje celo na znano zahtevo bosanskega radikalnega poslanca dr. Srskića po reviziji ustave molčalo.

Ko pa so padli usodni streli 20. junija 1928 v Narodni skupščini in je bilo celemu svetu takoj jasno, da gre za borbo za ali proti reviziji ustave, zato, da zmaga Evropa ali Balkan v naši državi, je slovensko predstavništvo po SLS ostalo na strani Srbijancev. Ne samo, da ni takoj podal nje predstavnik v vladi, dr. Korošec, takoj formalne ostavke ter stopil kot posredovalec na čelo borbi za revizijo in v tem zgodovinskem trenutku moralno in stvarno podprl prečane, časopisje SLS stranke je še tri tedne po umoru stalo odločno na strani Beograda in z njim intrigiralo proti reviziji ustave.

Prvotno je po programu srbijanskih strank hotelo zlomiti hrvatski odpor s tem, da je hotelo odcepiti Pribičevića od Radića (>Slovenec« št. 45, 6. julija itd.); ko to ni zaleglo, je ponovno grozilo. G. dr. Korošec je bil 8. julija zvečer sprejet v avdienci pri kralju, kjer je svetoval kroni, kakor so poročali listi, da se upotrebi zakon o zaščiti države na KDK v slučaju, če bi skušal Radić »preokreniti ves politični razvoj nazaj v svojo svo-

ječasno zamisel« (>Slovenec« 10. julija, »Berliner Tageblatt« 9. julija). Vse to ne glede na to, da je vse časopisje SLS trdilo ves čas, da ni povoda sploh za kake izpremembe v vladi ali upravi ter se izpostavljalo prav do pred par dnevi za takozvano četvorno koalicijo radikalov, demokratov, muslimanske in Slovenske ljudske stranke.

S temi političnimi akti je SLS zaigrala vsako pravico predstavljati se kot boriteljico za samoupravne pravice Slovenije, ker jih je mizerno izdala. V človeškem življenju je včasih nekaj dni, da nekaj ur od večje važnosti kakor desetletja. Tak zgodovinski čas

je bilo leto 1919 ko je SLS, ne da bi izgovorila Sloveniji tudi najmanjše pravice, šla v Beograd, take zgodovinske ure so bili dnevi in tedni po 20. juniju 1928. Ob obeh zgodovinskih odločitvah SLS ni znala najti za Slovenijo časti niti koristi. Edini Štefan Radić že leta 1919. ni hotel združitve, ne da bi se zagotovila prečanom enakopravnost, edino on je tudi po 20. juniju 1928 obdržal linijo. Če ne bi bilo kralja in njegove modrosti, mi Slovenci — poglavitno vsled SLS — niti v daljših desetih letih ne bi prišli do samostojne Slovenije in revizije ustave.

Zato je Slovenska ljudska stranka zaigrala pravico, da govori za revizijo ustave.

Dr. Rosina I.

Sadovi klerikalne zveze s Srbijanci.

Dodatek k trgovski pogodbi z Avstrijo. — Slovenski kmetovalci oškodovani za stotisoče dinarjev. — Srbijancem priznane posebne ugodnosti. — Kako izgleda klerikalna enakopravnost.

Dne 9. julija t. l. je bil na Dunaju podpisan trgovski dogovor, ki urejuje kupčijske razmere med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. To pogodbo so podpisali za Avstrijo zvezni kancler dr. Seipel, minister trgovine dr. Schirp in minister za kmetijstvo dr. Thaler, a za Jugoslavijo šef delegacije dr. Todorović. Pogodba so se vlekla že od jeseni lanskega leta. Pogodba je neodpovedljiva tri leta, to je do 30. julija 1931. V veljavo pa bo stopila letos v jeseni. Določila te pogodbe so za Slovenijo strahovita, kmetско gospodarstvo bo tako prizadeto, da bo v kratkem popolnoma izhiral, revščina je že danes naseljena v kmečki hiši, a sedaj se ji z brzim korakom bliža neizbežljiv pogin.

Naša preobremenitev.

Z davki je kmetско ljudstvo tako preobremenjeno, da vsak gospodar z največjo skrbjo razmišlja, kdo mu bo posodil, da bo plačal, kar mu nalaga davčni ček. Poleg davčnih čekov mu podražuje življenje še oblast s svojimi neznosnimi trošarinami, država pa s carinami, monopolom, taksami itd. S trdim delom od zore do mraka je skušal zadostiti vsem tem zahtevam kmet in delavec, pri živini in prašičih je hotel toliko prirediti, da plača vsaj nekaj, da ne bo vedno rubljen in ustra-hovan. Kmetско delo že dosedaj ni imelo nobene cene, z novo trgovsko pogodbo pa se to še zniža.

Kaj določa ta pogodba?

Avstrijska uvozna carina je znašala do sedaj:

Od volov čez 500 kg teže 5 zl. kron, po novem 8½ zl. kron, od volov pod 500 kg teže 5 zl. kron, po novem 10 zl. kron, od telet — zl. kron, po novem 35 zl. kron, od vprežne živine — zl. kron, po novem 50 zl. kron, od prašičev 40 do 110 kg teže 9 zl. kron, po novem 18 zl. kron, prašiči težki špeharji 3 zl. krone, po novem — zl. kron, prašiči zaklani špeharji 6 zl. kron, po novem 3 zl. krone, meso goveje 12 zl. kron, po novem 23 zl. kron, meso prašičje 12 zl. kron, po novem 30 zl. kron, mast in špeh 3-8 zl. kron, po novem 10 zl. kron, konji, stari preko 2 leti, 60 zl. kron, po novem 130 zl. kron, konji stari pod 2 leti, 30 zl. kron, po novem 75 zl. kron, kislo zelje — zl. kron, po novem 5 do 8 zl. kron, sodi iz hrastovega lesa 12 zl. kron, po novem 16, češplje 1 zl. K, po novem — zl. kron, pekmez 5 zl. kron, po novem 2 zl. kroni, slivovka 150 zl. kron, po novem 75 zl. kron.

Naša uvozna carina pa se spremeni naslednje:

Pri ovojnem papirju dosedaj 10 zl. kron, po novem 14 zl. kron, žica dosedaj 12. zlatih kron, po novem 14 zl. kron, tovarne osi (akse) dosedaj 25 zl. kron, po novem 27 zl. kron, kladiva 19 zl. kron, po novem 35 zl. kron, lopate, vile 23 zl. kron, po novem 32 zl. kron, vijaki 28 zl. kron, po novem 70 zl. kron, žični žebli 19 zl. kron, po novem 23 zl. kron, okovi železni 35 zl. kron, po novem 50 zl. kron, ključavnice 46 zl. kron, po novem 52 zl. kron, izdelki iz kovanega železa 17 zl. kron, po novem 56 zl. kron, izdelki iz bakra in medi 23 zl. kron, po novem 42 zl. kron.

Ena zlata krona je skoro 12 naših dinarjev. Kaj pomenijo te številke za Slovenijo, si vsak lahko sam izračuna. Prebivalstvo se po največ preživlja z govedo- in svinjerejo. Od nekdanje Slovenije izvažala najboljšo klavno živino in najbolje pršutarje v alpske dežele Avstrije. Pri nas je le malokdo v stanu rediti svinjo tako dolgo, da doseže težino 150 do 200 kg, ker nimamo dragih težkih krmil. Vsak bajtar je imel lep dohodek iz svinjereje, redil je nekoliko praseta in ko so dosegli 40 do 80 kg, jih je oddal. Za tako rejo je dobra vsaka krma. Kupci so povpraševali le po takih prašičih, za naše debele prašiče je le malo povpraševanja, a ravno na pršutarje so carino podvojili, od malega praseta bo 200 dinarjev carine ali na vsako kilo 2 dinarja.

Za Srbijance druga mera.

Znano je, da v Srbiji in Banatu krmijo prašiče ponajveč z žitom, zato imajo tam doli prave špeharje. Za špeharje (prašiče od 150 do 200 kg) pa so zbarantali, da bodo carine prosti. Slovenski kmet in bajtar bo moral za svoje blago znižati ceno vsled carine, če ga bo hotel prodati, srbijanski bo pa cene lahko zvišal, ker je carine oproščen.

Slovenci plačamo na vsako glavo 1045 dinarjev davka, Srbijanci le 307 dinarjev, sedaj še to. Če v Beogradu naši poslanci to krivico po pravici ocenijo in se takemu izkoriščanju upirajo, se jih strelja kot zajce, naši klerikalci pa pravijo: »Sami so krivi, pa bi bili tiho, nihče bi jim nič ne prizadejal.«

Slovenci oškodovani za milijone.

Leta 1927 se je izvozilo v Avstrijo 66.000 pršutarjev, ki so vagali 5.280.000 kg. Carine od teh prašičev bomo plačali 10.560.000 Din ali za 5.280.000 Din več kakor dosedaj. Slovenski kmet bo dobil torej za svoje blago 5.280.000 Din manj kot lansko leto. Špeharjev se je leta 1927 izvozilo v Avstrijo 187.000, ki so tehtali 28.050.000 kg. Carine od teh prašičev se je plačalo 8.415.000 Din. Po novi po-

godbi ta carina odpade. Srbijanski prekupec bo dobil torej za svoje blago 8,415.000 Din več kot lansko leto. Tudi češplje so oprostiti carine, ker se izvažajo samo iz Srbije, isto pekmez, to je prekuhane češplje, za kisle zelje, ki se izvažajo iz Slovenije, pa je carina povišana.

Kmet oškodovan dvakrat.

Po eni strani je kmet udarjen, ker so za blago, ki ga prodaja in izvažajo kmet, povišali carine, po drugi strani pa zopet, ker so za potrebščine, ki jih kmet neobhodno potrebuje, zvišali uvozne carine. Ker so uvozne carine povišane na železne izdelke, se bodo le-ti tudi primerno podražili, ker ne bo konkurence. Te dražje cene bo plačeval zopet kmet in delavec.

Kdo je vsega kriv?

Jugoslovenska vlada, v kateri sedijo klerikalci in ji dajejo povsod prav. Da bi se osobito sedaj v teh težkih časih Srbijancem še bolj prikupili, so napisali o trgovski pogodbi z Avstrijo v »Slovencu« med drugim tudi tole: »Ako vzamemo trgovsko pogodbo kot trgovski posel, potem moramo priznati, da se celokupna predvidena trgovska bilanca vsled te pogodbe ne bo poslabšala. V več točkah je pridobilo s pogodbo kmetijstvo (op. uredništva: Da, ali srbijansko. Slovensko je oškodovano za milijone), industrija pa je v posameznih predmetih toliko pridobila, da bo naravnost onemogočen tuj uvoz.«

Ljudje, sedaj menda razumete, zakaj je treba kmetu kmetske stranke in zakaj mora imeti vpliv na vlado. Pogajanja so vodili po nalogu klerikalne vlade sami gospodje, ki jih vse to nič ne prizadene. V komisiji ni bilo nobenega Slovenca, šele h koncu so poklicali, kakor je poročal »Slovenec«, g. Janke Jovana, duhovnika iz Ljubljane. Zato tudi taka katastrofa za Slovenijo. Pri vsem tem pa pišeta »Slovenec« in »Domoljub«: dr. Korošec je rešitelj države, »kdor ne hvali dr. Korošca, ta žali ves slovenski narod.« Zavedite se, kaj se namerava doseči z neumnim kričanjem, zakriti hočejo dejanja, ki režejo meso iz telesa kmečkega ljudstva.

Kmetje, sodite in ravnajte se po vaši lastni sodbi. Takemu početju napravite lahko konec samo pri volitvah, ki bodo kmalu in pri katerih mora propasti stranka SLS, ako nočejo propasti slovenski kmetje.

Janko Bukovec.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM V LJUBLJANI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1.

Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun brez odpovedi po 6%, proti šesttedenski odpovedi po 7% in proti trimesečni odpovedi po 8%.

Stanje vlog Din 20.000.000.—.

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

„DEČVA“

Žene in dekleta! Poslužujte se naše narodne poletne noše! Zahtevajte pri vseh trgovcih nagelnovo dečvino blago, ki se prodaja v prid Jugoslovenski Matici in Dečjemu domu.

Številke, številke!

Klerikalni priganjači slabe in zafurane Koroščeve politike so lansko leto pripovedovali kako nebeške dobrote bodo dosegli za srečno Slovenijo, ki je tako navdušeno volila obakrat — v januarju oblastne, a v septembru skupščinske — poslance in kako bodo zlasti znižali davke. Pa je bilo ravno narobe. Ko je udinjala beograjska cincarija naše Koroščeve junake za svoje poslušne hlapce, je še bolj navila davčni vijak v naših krajih, a v srbijanskih ga je lepo zrahljala. Da ne bodo zavijali in lagali po stari navadi, naj si vsak tovariš zapomni številke, ki jih je izdala sama davčna oblast prav te dni, kakor bi hotela celemu svetu podati račun, kako je služil in koliko zaslužil za Slovence in Hrvate g. dr. Korošec.

Direktnih davkov smo plačali v celi državi v letu 1927:

1.705.000.000 dinarjev.

K tej vsoti je prispevala Srbija z Beogradom, Črna gora in vsemi južnimi kraji, kjer je bil našel g. Korošec zemeljski raj, samo:

438.000.000 dinarjev.

Prečani smo torej plačali direktnih davkov: 1.267.000.000 ali okroglo tri četrtine, Srbijanci pa samo eno četrtino. Korošec in njegovi hlapci pravijo, da je bila to najboljša vlada in da je treba z vsemi silami delati na to, da še tako ostane!

Še hujše nego z direktnimi davki pa so navijali prečane, to je Hrvate, Slovence in prečanske Srbe s takozvanim davkom na

poslovni promet. Zakon, po katerem se ta davek odmerja, je po celi zemlji enak in tu bi pač lahko povsod enako postopali. Tudi način odmerjanja in celo postopanje in predpisi so enaki. Toda kaj smo doživeli pod cincarsko-Koroščevo vlado? Plačali smo od tega davka prečani:

151.000.000 dinarjev,

a vsi Srbijanci z Beogradom, Črno goro in južnimi kraji vred pa samo

33.000.000 dinarjev.

Tu je krivica še bolj očita, še krutejša, ker tu bi vsaka pravična vlada lahko enotno postopala. Jako značilen je tudi davek na ročne delavce. Tudi ta je po celi državi že davno izenačen in bi ne smelo biti razlike. Toda kaj smo doživeli tudi s tem davkom pod vlado slavnega Antona Razžaljenega? Prečanski delavci so plačali:

31.600.000 dinarjev,

srbijanski delavci pa vsega skupaj samo:

2.300.000 dinarjev.

Te številke si je treba dobro zapomniti, kajti klerikalna politika gre za tem, da vladajo nad nami srbijanski cincarji, mi pa da plačujemo. Zato hočejo Srbijanci 15 ministrov za hlapca pa dr. Korošca in Spaho, pa nobenega Hrvata. In če se temu enostranskemu odiranju in izmozgavanju upiramo, pa pošljejo nad nas morilce z revolverji!

Kdaj bo ves slovenski narod spregledal? Ali bo treba res ponekod s krampom odpirati možgane?

Ivan Pucelj.

Razžaljeno „veličanstvo.“

Grozovita polomija, ki jo doživlja politika SLS pod vodstvom dr. Korošca, tega »največjega« Slovenca, je najbolj pretresla njegove ožje sotrudnike. Ustrašili so se za različne udobnosti svoje, a pred vsem za svoj ljubi kruhek. »Kaj bo, kaj bo, če se Brdavs ne ukroti?!« In so šli in napeli možgane. Pa je suša letoš, vse vene in se suši, kako naj rode še kakšno rešilno misel skisani možgani naših klerikalnih mislecev. Da bi odvrnili vsaj malo pozornost slovenske javnosti od trdovratnega vztrajanja na strani tistih, ki so dali morileca Račiča, so iznašli razžaljenje Nj. Presvetlosti Toneta Korošca. In vrte raglje, kakor otroci tiste tri dni velikega tedna, ko strašijo Boga. Neokusno, nesmiselno in bedasto! In najmanj mora to ugajati g. Korošču samemu. On ima o tem čisto druge pojme nego harlekinadarji v »Slovencu«.

Prvi dokaz: Ko sem pred leti v razgovoru z njim omenil nepošteno pisanje njegovega tiska o moji osebi, se je smejal, zamahnil z roko ter rekel smeje: »Zato pa ste politik, da se za napade ne zmenite in da se vas nič ne prime!«

Drugi dokaz: Ko so zapeljani klerikalci v letu 1922 govorili o meni javno to, kar so slišali iz ust Koroščevih poslancev ali pa njihovih agitatorjev, so morali seveda pred sodišče, kjerkoli so naši tovariši to po pričah ugotovili. Na sodišču pa jim je predla trda; dokazov ni bilo. Obračali so se na klerikalna tajništva, na uredništva, na agitatorje in poslance. Ti pa so jim lakonično odgovarjali: če ne znate previdno govoriti, pa rajše molčite. In klerikalne žrtve so romale v zapor in plačevale ogromne stroške. Posebno drastičen slučaj je bil pri okr. sodišču v Kozjem. Pa tudi drugod. Vseh nesrečnežev je bilo okrog 140. In le v malo slučajih so klerikalci povrnili del stroškov ubogim zapeljanim žrtvam, veliko večino pa so prepustili samim sebi. In niso nitj poskušali ustaviti tistega obrekovanja moje osebe, nego so to nadaljevali, samo malo previdneje, da je bilo manj žrtev.

To je stranka delala pod vodstvom in navodili enega največjih in najnamenitejših slovenskih sinov, g. dr. Korošca.

Tretji dokaz: Kaj je zagrešilo samo v letu 1921—1922 Koroščevo časopisje zoper mojo osebo?! Če bi kdo danes za kazen moral še enkrat prečitati tisto surovo, barabsko in naravnost nečloveško bljuvanje, kakor je to stalno konkuriral »Domoljub« s »Slov. Gospodarjem« pod bivšim »duhovnikom« z eno roko, bi pač prej poginil nego od strupa. In vse to je vodil, inspiriral in za vse odgovarjal eden »največjih« Slovencev g. dr. Korošec. In vse to je pokrival s plaščem svoje »plemenite in mehke duše slovenske!«

Četrti dokaz: Kdor hoče uživati spoštovanje, mora najpoprej dokazati, da ga je vreden. To pa se dokaže edino s tem, da spoštuje druge. Kdor ni zmožen spoštovati svojega bližnjega, ne more nikdar biti deležen resničnega spoštovanja. V luči te resnice vidimo g. Korošca kot človeka, ki nikoli več v življenju ne reflektira na spoštovanje. Le poglejte malo njegov tisk zadnjih deset let. Ena sama številka »Slov. Gospodarja« je 47 krat navedla moje ime v zvezi z različnimi psovskami, tako da me je tista perversnost začela zanimati kot kuriozitetu. Kadar niso bili klerikalci v vladi, pa je sedel kateri drugi Slovenec in naj je bil to ali Žerjav ali Kramer ali Kristan ali moja malenkost, vselej je bilo to mesto tako opljuvano in onesnaženo po tisku g. Korošca, da je morala malo politično zrela javnost naših klerikalcev bežati kakor pred kugo.

In tak grešnik, ki odgovarja za tako velike in ostudne grehe svojih ljudi in svojega tiska, da bi bil užaljen nad nedolžno figurico! Pojdite se solit, farizeji prismojeni! In varate se, če mislite, da pojde na ta lim kaj kalinov!

Ivan Pucelj.

ALI SI NAROČIL KNJIGE KMETIJSKE MATICE?

IZ STRANKE

Shodi kmetsko - demokratske koalicije.

V Mokronogu v soboto 21. jul. ob 7. uri zvečer pri tov. Aleks. Majenu.

V nedeljo, dne 22. julija se vrše sledeča zborovanja SKS in KDK v Krškem okraju:

v Škocijanu po prvi maši pri tovarišu Globevniku;

na Raki ob 11. uri pri tov. Bonu;

v Kostanjevici ob 3. uri pop. pri tovarišu Bučarju.

Na vseh zborovanjih poročata poslanca Ivan Pucelj in dr. Kramer. Prosimo tovariše, da se zborovanj polnoštevilno udeležite.

Gornja Kungota. Občni zbor krajevne organizacije se vrši v nedeljo, dne 29. VII. ob pol 11. uri v gostilni Senekovič, Gornja Kungota. Poročajo delegati okrožnega odbora v Mariboru. Vabljeni vsi somišljeniki in prijatelji našega gibanja.

Seja in sestanek okrajne organizacije SKS za ptujski okraj se vrši v nedeljo, dne 29. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v gostilni pri Slonu v Ptuj. Ker bode seja jako važna, vas prosim, dragi tovariši, da se seje v obilnem številu udeležite, pripeljite tudi svoje prijatelje in sosedje s seboj. — Anton Kupčič, predsednik.

Kmetski praznik na Krškem polju 15. avgusta t. l.

Kakor že več let zaporedoma se bo vršil tudi letos na zgodovinskem Krškem polju praznik sloge in bratstva slovenskega in hrvatskega kmetskega ljudstva ter pregled kmetske armade v odločilno bitko za enakopravnost Slovencev in Hrvatov.

Letos bo sodelovala na kmetskem prazniku celokupna kmetsko-demokratska koalicija in bo prireditev še veličastnejša. Boju za Staro pravdo mučenikov Matije Gubca, Pavla Radića in Basarička se bo priključil ves slovenski in hrvatski narod.

Pripravljalni odbor je imel že več sej ter sestavil dnevni red prireditve ter storil druge potrebne in važne ukrepe.

* * *

Kraj. org. SKS v Sv. Marjeti - Prepolje na Dravskem polju je na svojem sestanku v nedeljo 14. t. m. po poročilu tov. I. Kirbiša sprejela sledečo resolucijo: Pristaši SKS izrekajo popolno zaupnico vodstvu SKS in Št. Radiću. Zgražajo se nad čini, ki so se dogodili v Narodni skupščini. Vodstvo SKS in KDK naj gre naprej po začrtani poti, da popravi krivice Slovcem in Hrvatom, ki jim jih je prizadejala kleroradikalna vlada.

Krajevni odbor SKS iz Kostanjevice na Krki z okolico z globokim ogorčenjem obsoja zverinski umor naših kmetskih poslancev Pavle Radića in dr. Gjuro Basarička. Trdno upamo, da bo nedolžna kri prinesla zmago tlačnemu kmetskemu narodu ter vso pravico in svobodo. Našemu voditelju Štefanu Radiću pa častitamo, da je ušel smrti in mu želimo skorajšnje okrevanje v krogu svoje družine v Zagrebu in dolgo življenje za blagor našega ožjega in svetovnega kmetskega gibanja.

Skaručna. V nedeljo, dne 8. julija se je vršil občni zbor kraj. organizacije SKS pri tov. Vodetu ob izredno lepi udeležbi pristašev. Politično poročilo je podal ob splošnem odobravanju tov. dr. Novak. Po njegovem stvarnem in vseskozi zanimivem poročilu o strašnih dogodkih v Beogradu je bil ponovno izvoljen stari odbor z našim odličnim in delovnim tovarišem Franc Kristanom na čelu.

Rogaška Slatina. Dne 8. julija t. l. je imela tukajšnja krajevna organizacija Slov. kmetske stranke svoj redni občni zbor. Zbralo se je lepo število članov in drugih zavednih mož, ki so odobrvali govor našega agilnega tovariša dr. Rosina iz Maribora. Občni zbor je potekel jako mirno in brez vsakega incidenta. Da so klerikalci poslali tudi nekaj svojih oseb, se samo ob sebi razume, nas pa je le to veselilo, da so slišali odobravanje ljudske sodbe celo od ljudi njihovih vrst. — Soglasno je bil sprejet predlog, naj ostane stari odbor, dopolni se pa s tremi novimi člani, kar se bode razglasilo pravočasno v našem listu. Zaprošen je bil tov. Rosina naj se zopet oglasi s kakim člankom v našem listu in naj piše v istem duhu in ljubezni do kmečkega naroda. Njegovi zadnji članki so našli tu mnogo odmeva. — Stranka ima 64 članov, kar je dokazuje, da lepo napreduje. H koncu izražamo našim starim sobojevnikom za njihovo požrtvovalnost, in tovarišem: Vinku Žurmanu, Kamensku, Kosu, Jursetu, Kuneju, tovariško zahvalo, zavedajoč se našega stremjenja za svobodo in pravice za naš kmečki narod. — Sprejeta je bila soglasno sledeča resolucija: Krajevna organizacija za Slatino in okolico, soglasno obsoja zločinski umor naših dveh narodnih mučenikov, kakor zločin drugih opasno ranjenih boriteljev. Izražamo tem potom naše iskreno sožalje njih rodbinam. Dal ljubi Bog, da bi za prelitu kri v Narodni skupščini dobili krivci zasluženo kazen, nam pa naj zasije zarja svobode za pravico, enakopravnost in poštenje.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robe, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potreščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

MLADINSKI VESTNIK

Sovodenj. Pozivljam vse fante in dekleta in sploh vse članstvo »Društva kmečkih fantov in deklet Rožmarin«, da se trdno poprimejo dela v našem društvu. Leto gre naelo naprej, prišla bo jesen, ž njo pa tudi zimska sezona kulturnih del. In v naši fari hosta dve društvi zato, ker so v teku že vse priprave za ustanovitev Kat. prosvetnega društva. Naše »Društvo kmetskih fantov in deklet Rožmarin« je že ustanovljeno. Zato, ker smo ga prvi ustanovili, moramo tudi prvi delati. Radimo samo složni, na bomo brez vsakih večjih težkoč lepo napredovali. Mnogo potrebujemo izobrazbe za povzdigo kmeta v vseh ozirih: prosvetnih, strokovnih in političnih. Naš kmet mora biti posebno izobražen tudi v politiki, kar poprešamo pri nas na celi črti; to so nam dokazale zadnje volitve. Prosim pa tudi vse naše članstvo, da naj ne uporablja ob raznih prilikah kakšnih nepotrebnih izzivanj napram članom Kat. prosvetnega društva, temveč bodimo složni. Sloga jači, nesloga tlačito pravi pregovor. Mi korakajmo ro začrtani poti naprej brez ozira na nasprotnike (strokopitneže). Ponovno kličem vse člane in članice društva »Rožmarin« k vztrajnemu in neumornemu delu, ker brez dela ni jela in brez truda ni uspeha. Delajmo in bomo prav gotovo prišli do zaželjenega uspeha. — F. E.

D O P I S I

Dol pri Ljubljani. Iz mnogih krajev Slovenije se sliši kako požrtvovalno se udejevstvuje učiteljstvo za kulturni in gospodarski napredek ljudstva. Pri nas pa temu ni tako. Pričakovane dela od te strani ne vidimo, čeprav kmetje mnogo žrtvujejo. O protiuslugah ni govora. G. šolski upravitelj je bil sicer nekaj časa tajnik podružnice vrtnarskega in sadjarskega društva. Pa menda ni radi tega, ker ta posel ni bil dobičkanosen, morala podružnica na cesto? Na zadnjem občnem zboru je bilo sicer obljubljeni, da se bo zadeva uredila, pa kakor vsi znaki kažejo, so tudi pri Sadiarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani mnenja: »Kaj je, dete, tebe treba bilo«, ker niso hoteli niti predavatelja poslati. Čudimo se le, da k takemu postopanju podružnica tako molči, kajti nerazumljivo nam je, da odbor podružnice, ki je obenem tudi krajevni šolski odbor, glasuje za predlog šolskega upravitelja, da se podružnici ne dovolijo šolski prostori za zborovanje. Občni zbor se je vršil že decembra lanskega leta, pa nisem še dosedaj čital poročila v »Sadjarju in Vrtnarju«. Skrajni čas je, da tajnik to stvar uredi, oziroma pove, zakaj ni bilo poročilo priobčeno. — Član podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. V pondeljek, dne 2. julija smo spremili nove šmarnogorske zvonove, ki so bili slovesno prepeljani iz Št. Vida na Šmarno goro. Zvonove je ulila zvonarna v Št. Vidu ter so se ji prav dobro posrečili. Vsa čast in priznanje mlademu domačemu podjetju, kateremu želimo še nadaljnjih uspehov na tem polju. Ob zgodnjih jutranjih urah so se začeli ljudje zbirati v Št. Vidu. Točno ob 5. uri je sprevid krenil čez Vižmarje, Tacen, Vikerče na Zavrh. Gasilci so prevzeli pomožno službo. Prva manjša dva zvonova sta šla prav gladko v goro. Pri tretjem so pa začeli konje odpovedovati ter so morali ljudje z vrmi pomagati. Pri zadnjem velikem zvonu so pa konji takoj ob vznožju popolnoma odpovedali in so jih morali razpreči. Potem so pa ljudje sami peljali 3496 kg težki zvon ter ga ob velikem navdušenju ob ¾ na 11. uro srečno brez vse nezgode pripeljali do cerkve. Bil je veličasten, ganljiv in zanimiv prizor. Tudi dviganje in obešanje v zvonik je šlo brezhibno. Z zadovoljstvom smo se razšli z željo v srcih, da bi zvonovi dolgo peli v čast božjda ter v mir in uteho ljudem ter da bi nikdar ne postali plen vojne furije.

Sp. Gameljne. V petek, dne 13. t. m. je umrl občasnoštopovani posestnik in mlinar tov. Franc Dovč iz Sp. Gamelj. Pokojnik je bil vzoren gospodar, marljiv in požrtvovalen delavec ne samo na svojem posestvu, ampak tudi v javnem življenju. Bil je vnet in zvest pristaš naše stranke. Naj mu bo rodna gruda, ki jo je vroče ljubil, lahka, žalujočim naše iskreno sožalje.

Kamnik. Dopisnik »Slovenca« je slednjič vendarle dal klaverno odgovor na naš dopis, v katerem postaja oseben in se zviža na vse moč načine. Proti pošteni polemiki nimamo nič, odklanjamo pa osebne napade. Zato bi priporočali dopisniku, da naj pusti orokovičene roke, iz katerih je prejel že marsikatero dobroto, v lastnem interesu pri miru. Dopisnik nas dolži, da smo se poslužili pavšalnih namigavanj. Ako želite, pridemo na Vaš poziv na dan z imeni in pričami. Priznamo, da je »Slovenec« dovolj jasno označil klerikalno stališče napram dogodkom v parlamentu, priznamo pa tudi to, da je to njegovo stališče omadeževalo čast poštenega slovenskega naroda in nas potisnilo v vrste, iz katerih je izšel Puniša Račić. Že enkrat smo povedali, da nam je vseeno, ako dopisnik »Slovenca« s svojimi dopisi razbije koalicijo v občinskem

Tedenski koledar.

22. julija, nedelja: Magdalena.
 23. julija, poned.: Apolinarij.
 24. julija, torek: Kristina.
 25. julija, sredo: Jakob.
 26. julija, četrtek: Ana.
 27. julija, petek: Pantaleon.
 28. julija, sobota: Váktor.

Sejmi.

22. julija: Hinje, Jesenice na Dol., Sv. Magdalena, Sv. Mohor, Vildon, Sv. Urban.
 23. julija: Sodraščica, Banjaloka.
 24. julija: Semič.
 25. julija: Kočevje, Loka, Vrhnika, Bistrica, Vel. Loka, Kozje, Lipnica, Sela, Sv. Urban pri Ptuj, Zalec, Dobrovnik.
 26. julija: Leskovec, Višnja gora, Domžale, Radovljica, Bilje, Cerknica, Fram, Tinsko, Teharje.
 27. julija: Toplice.
 28. julija: Dol. Lendava.

Valute.

Dobi se za:

1 nemško marko	Din	13-55
1 madjarski pengö	Din	9-90
1 švicarski frank	Din	10-95
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 angleški funt	Din	276-71
1 ameriški dolar	Din	56-80
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslov. krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Verujte, če se Vam pové,

da je vsaka gospodinja napravila najboljo izkušnjo, če je poizkušala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi nesnago. Zjutraj je najbolje, če se za čisto kratko kuhanje perila vzame

Schichtovo Terpeninovo milo

odboru. Saj ta namen so zasledovali gotovo tudi dopisi v »Slovenca« glede meznega gibanja delavstva v tovarni »Titan«, v katerih so se postavili naši klerikalci popolnoma v službo vodstvu tovarne. Vsa javnost v Kamniku vé, da so klerikalci s svojimi dopisi v »Slovenca« moralno podpirali odpor vodstva tovarne napram upravičenim zahtevam delavstva. Velikemu dr. Kreku se mora še v grobu gnusiti nizkotno delo njegovih malih epigonov. Ako po vsem tem obstoja v delavskih vrstah upravičen odpor sedeti še nadalje skupaj s klerikalci pri isti mizi, se temu ne moremo čuditi. Res je, da je zadela mestno hranilnico nesreča, ugotavljamo pa tudi, da se do danes v kljub obstoječemu sanacijskemu načrtu ni ničesar storilo. Ta načrt so mogli, da so samo hoteli, vsled svojega položaja v bivši vladi klerikalci lepo izvesti. Kamnik pa naj izve, da so klerikalci pač vse storili, da sanirajo svojo »Gospodarsko Zvezo« v Ljubljani, da pa za sanacijo mestne hranilnice, četudi so imeli možnost, niso hoteli ničesar storiti. Kriv je fisti, ki je povzročil nesrečo pri »mestni«, a nič manjša ni krivda tistega, ki ni ničesar storil, da se zadeva za Kamnik srečno reši. Dopisnik »Slovenca«, ki je vse uspehe pri mestnem gospodarstvu pripisaval večinski stranki — mislil je menda klerikalno stranko — pa naj izve še to resnico: kar se je v Kamniku doseglo, se je doseglo le z marljivostjo in požrtvovalnostjo našega agilnega župana: dočim so ravno odborniki iz vrst SLS stali daleč ob strani ter niso našega župana niti najmanj podprli, zato je pa čisto jasno, da bi niti mi niti mesto Kamnik ničesar ne izgubilo, ako bi se razmere v občini izpremenile, kar hoče dopisnik »Slovenca« očitno doseči. Narod vidi, kdo dela, a kdo samo govori in nič ne stori.

Predgrad. V naših krajih imamo strašno vročino. Beda, ki je že itak velika, bo še večja. Ljudje se izseljujejo in to najboljše. Ne vemo, kam pelje to škodljivo klerikalno gospodarstvo. Sedaj so zopet napravili nove sitnosti s soljo in jo podražili. Davki vedno večji. Celokupno gospodarstvo je pa sedanja vlada klerikalcev in radikalov skoro popolnoma uničila. Kmet, obrtnik in delavec ne morejo dihati, klerikalna gospoda pa bogati. Strašno je to, a kmetje se še ne spametujejo.

Iz Kresnic. Pri nas neki tuji silne sitnosti povzročajo občini. V bližnji Jevnici hočejo graditi šolo, proti kateri sicer nimamo ničesar, toda nalagati nova bremena v času, ko moramo staro kresniško šolo popravljati in za njo nalagati občinske doklade, je gotovo preveč. To je tako negospodarsko, da vsi pametni ljudje obsojajo. In koliko je morala že naša občina zadnje čase storiti na svoj račun za razne stvari. Streho na cerkev, farovško štalo in kozolec pa še ena štala, ki je pogorela in ki je bila čisto brez potrebe. In poleg teh bremen pa še novo šolo. Niti toliko ne počakajo, da bi se malo opomogli. In pri vsem tem hočejo biti klerikalci še oblastni. Zadnjič je vodja tukajšnjih klerikalcev tožil našega župana, češ da ga je obrekoval in trdil, da je on izjavil, da se v kresniški šoli otroci ne nauče drugega kakor kleti. Da je ta gospod tožbo zgubil, se samo po sebi razume. Pa tudi pri razdeljevanju koruze naša občina ni prišla v poštev. Zakaj ne, si lahko mislimo. Klerikalna stranka SLS ne pozna drugega kakor samo svoj trebuh in svoj žep. — Občan.

Iz Blok. Na Vidov dan so zaključile s poukom v šoli vse tri naše šole. Prav svečan zaključek je praznovala šola v Novi vasi v Gasilskem domu. Poleg petja so pokazali otroci svoje zmožnosti tudi v igri in deklamaciji ter rajanju. Prav v srce segajoče besede o pomenu Vidovega dne in Rapalla je podal naš učitelj Urbančič. Vsa čast pa tudi vsemu ostalemu učiteljsstvu, ki je pokazalo svojo ljubezen do dela ravno s tem nastopom. Posebna pohvala gre pa gg. učiteljicam, ki so z razstavo ročnih del dece vseh razredov pokazale ne samo svoje zmožnosti, ampak tudi dokazale, da razumejo čas, ki zahteva znanje in zanimanje. Če bomo povsod imeli tako učiteljsstvo, ki bo s svojim znanjem in zanimanjem delovalo, potem se nam bodočnosti ni potreba bati. Ob priliki te Vidovdanske proslave je razdelil predsednik krajevnega šolskega odbora tudi 14 hranilnih knjižic po 50 Din kot nagrade za najprirednejše otroke. Enako so dobili tudi otroci od Sv. Duha in Sv. Trojice nagrade Kmetke hranilnice in posojilnice iz Novevasi, kot nagrado pridnosti in spodbude k varčevanju. Da vidijo tudi stariši napredek svojih otrok, se je ves spored šolske slavnosti na Sv. Petra dan ponovil

in napravil na vse številne navzoče najugodnejši utis in splošna je bila želja, da se ves spored še enkrat ponovi. V imenu starišev se vsemu učiteljsstvu za njegov trud iskreno zahvalimo in izrazimo željo, da bi v bodoče z enako vnemo delovalo za napredek in izobrazbo našega kmetijskega ljudstva.

Cesta Kostanjevica—Oštre—Črneča vas se, kakor je nekdo zadnjič poročal iz Kostanjevice — ni še pričela graditi natanko dne 1. junija 1928, pač pa se utegne po zanesljivih poročilih pričeti prav sigurno 31. julija, natanko v torek 31. julija tega leta. Delavci dobe vsak dan 24 ur, prosti zrak in prosto vino po 14 Din v vseh točilnicah katastralnih občin Kostanjevica, Oštre in Črneča vas. Osebe, ki se udeležijo prostovoljnega kuluka, dobe posebne legitimacije Kmetke zveze in po končanem delu pohvalne diplome prometnega društva »Tlaka«. Graditev bo vodil predsednik delitvene komisije Kočarija—Velike Vodenice, katera komisija se je izkazala za najbolj pravično glede občinskih potov. Na ta način smemo zagotovo pričakovati, da se bomo že v jeseni vozili z avtonomijskim avtomobilom do hrvatske meje ali pa — če nas bodo posnemali še Hrvatje — tudi preko meje do občine Kalje, kjer se bo pil likof na stroške kostanjeviških obrtnikov zato, ker pri tej cesti ne bodo nič zaslužili.

Kandrše. V nedeljo 22. t. m. se vrše pri nas občinske volitve. Na splošno željo ljudstva se je sklical sestanek pristašev vseh strank v naši občini, da se sklene kompromis in s tem volitve odpadejo. Od strani SLS so se tega sestanka udeležili narodni poslanec Kremžar, oblastna poslanca Lebinger in Lovrač ter dva ali trije zaupniki. Na tem sestanku je bil kompromis dosežen in je bila lista sestavljena pod imenom »Gospodarska lista«. Oblastni poslanec Lebinger se je na tem sestanku zavezal pod častno besedo, da bo skrbel za to, da ne bo vložena s strani SLS nobena druga lista. Kljub temu dogovoru in besedi g. Lebingerja pa je bila zadnji dan vložena še separatna lista SLS z nekim pridevkom. Dogovor ni držal tudi glede imena liste, kajti tudi kompromisna lista je bila vložena pod imenom SLS. Tako postopanje klerikalnih veljakov je razburilo poštene moze kandrške občine. Sedem kandidatov od devetih je prekli-

calo podpise na listi, ker z ljudmi, ki niso mož beseda, nočejo imeti opraviti nič. Da tako dejanje pravilno ožigosamo in obsodimo, pozivljamo vse poštene može in volilce kandrške občine, da se v nedeljo volitev vzdrže in ostanejo doma. Kandidaturo so odpovedali: Franc Kohole, Dolgo brdo; Ivan Obreza, Doberlevo; Franc Kos, župan, Kandrše; Ivan Grabnar, Kostrevnica; Valentin Kovač, Raspotje; Ivan Strmljan, Kandrše; Franc Vozel, Zlokarje.

Iz celjske okolice. V imenu kmečkih in delavskih trpinov izražamo najostrejšo obsodbo nad strašnim zločinom, ki se je izvršil nad kmetskimi poslanci v Beogradu in za katerega popolno moralno in politično odgovornost nosijo velesrbski radikali in njihovi pomagači slovenski klerikalci z dr. Korošcem na čelu. Umorili so plemenite hrvatske kmetske voditelje, misleč, da bodo na ta način razbili mogočen kmetski pokret in razpršili njihove organizacije. Toda dosegli so ravno nasprotno. Nikdar še ni bil hrvatski kmetski narod tako edin in složen kakor sedaj. Iz prelite krvi naših kmetskih mučnikov mora vzkleti popolna enakopravnost in svoboda vseh Slovencev in Hrvatov. Umorili so jih, da bi rešili korupcijo in nasilje. Motili so se. Če kdaj, potem moramo v tem trenutku pokopati tudi to strašno bolezen v naši državi. Duh enakopravnosti in svobode padlih mučnikov se je razširil po celi državi. Vsi ga vdihavamo in postajamo goreči za naše pravice. Bratje Hrvati, ne verujte, da tako dela slovensko kmetsko ljudstvo, kar pčenja SLS in njena organizirana duhovščina proti Vam. Oklenjeni smo od klerikalne duhovščine, ki izrablja vero in cerkev. Zatajili so Kristusov nauk, pozabili njegove zapovedi. Mesto ljubezni se uči sovraštvo, mesto miru vidimo umore, mesto poštenja se ščiti korupcija. **O Bog, kako daleč je prišla naša cerkev.** Kri mučnikov kriči po maščevanju. **Zato kličemo duhovnikom: Spametujte se!** Ako nočete upropastiti cerkve in vere v klerikalnem političnem blatu, potem odnehajte. Pustite politiko in posvetite se vašemu vzvišenemu poklicu. Pustite narod, da se sam organizira in uredi svoje gospodarstvo in politiko. — Glas resnega kmeta.

Sv. Lovrene v Slov. Goricah. Na praznik sv. Petra in Pavla sta napadla fanta Kosec in Lašič in tovariši z velikimi noži fanta Majcena, a se mu je tokrat posrečilo uteči. Naslednjo nedeljo sta ponovila napad. Nesreča je hotela, da je med begom Alojz Majcen padel. Dohitel ga je zverinski mladenič Kosec, kleknil nanj ter ga tako z nožem oklal, da so čreva izstopila. Zadal mu je 17 ran. Njegovega brata Karla pa je Kosca vreden tovariš Lašič močno poškodoval, ranil pljuča ter pustil nož tičati v telesu. Sovrašstvo se je baje pričelo, ker je Majcen odkril neko tatvino Kosca. A. Majcena so še živega odpeljali z avtom v ptujsko bolnico, kjer je ranam podlegel. Imel je čreva na dveh mestih prerezana. Na lice mesta oziroma v šolo, kamor je bil ranjenec prenešen, je bil pozvan g. dr. Mr. g. Bil je tudi previden. Prvo pomoč je nudil ranjencema g. šolski vodja Schalda, kateri je s puško pregnal nečloveška zločince, potem gospodična učiteljica Volar in učitelj g. Vičar ter orožništvo. Vsa čast g. šolskemu vodji in imenovanim za tako človekoljubno delo, s katerim so vsaj deloma tolažili neznosne bolečine ranjencu. Lahko so ponosni farani, ki imajo tako učiteljstvo, zato jim z veseljem izročujejo svoje otročiče. — Tukaj se snuje Društvo kmečkih fantov in deklet, katero je res potrebno, da se mladina primerno izobrazí, da ne bode tako surova. Imamo tudi orle, kjer se vzgajajo klerikalni priganjači. — Zadnjo nedeljo v juniju se je od oltarja agitiralo za klerikalno časopisje, mesto da bi se molilo za padle plemenite žrtve v parlamentu. Vse hiše, kjer ni klerikalnega časopisja, so nepoštene, se je reklo. To je vse iz ljubezni do Boga in bližnjega. Taki gospodje

ne bodejo nikoli misijonarji. Vera pa res peša, pa ne med narodom, ampak med politikujočo duhovščino, ker ji je politika več, ko vera. Torej z vero in ljubeznijo do bližnjega na plot, kmeta pa v zadnji kot. — Tukajšnja krajevna organizacija SKS je imela žalno sejo ter izrazila globoko sožalje hrvatskemu nrodu za padle oziroma ranjene častne žrtve v parlamentu. Tudi občina Dragovič je izrekla svoje sožalje hrvatskemu narodu. — V ptujskem okraju je ječmen omlačen ter so mlinarji zadovoljni z njim. Nekaj vzame mlinar, drugo polovico pa država za davke, kmet pa pravico dalje stradati. Take so kmečke dobrine. Ali so znane tudi izraziti zastopnici Slovenije, bivše kmečke zveze SLS?

Dopis iz Žalca. K članku »Slovenca« z dne 3. julija 1928 pod naslovom »Jubilejni ljudski tabor v Žalcu«. Pred 60. leti se je vršil tabor v Žalcu, na katerem je manifestiral skupno ves slovenski narod proti tedanjemu avstrijskemu sistemu potujčevanja Slovencev ter Slovanstva sploh. Takrat je pokazal slovenski narod svojo voljo in svoje upravičene zahteve, toda pri tem se ne sme pozabiti, da je bila to manifestacija celokupnega slovenskega naroda in ne morda kakih posameznih političnih organizacij ali strank. Kakor bleščeča svetinja je ta proslava v zgodovini Slovencev zapisana in nobena politična stranka bi si ne smela svojiti firme v svrhu zlorabe strankarskih namenov in obhajati obletnico, ker s tem oskruni kruto spomenik obče narodne volje in profanira spomin slavnih neustrašenih mož, ko je njim bila na srcu prva ljubezen do naroda in niso poznali nepoštenosti v bratstvu. Prvoboritelji, ki so se sestali pred 60. leti, so navdušili narod in vsvarjali visoko misel združitve z geslom: Edinstvo za pravo jezika slovenskega, za bratstvo in ljubezen. To so bile temeljne točke za boj za staro pravdo, svobodo, enakopravnost, srce vsakega je našlo odmev vpostavitve skupnega dela. Kako so si pa zamislili pristaši SLS, ki nameravajo slaviti ob priliki drugih obletnic še proslavo 60-letnice tabora v Žalcu? Li bode proslava 60-letnice žalskega tabora pristašev SLS v resnici vsebovala spoštovanje in voljo vseh Slovencev? Veliko takih vprašanj sestavi lahko vsakdo, ki ve in pozna razmere in mu je celo znan teren, da se je pred 60. leti vršil tabor v Žalcu na žalskem teritoriju brez političnega izkoriščevanja v občini Žalec in ne v Dobrišivasi, ki spada pod občino Petrovče.

Iz revnih Haloz. Razni pokvarjenci iz SLS družbe so zločinski umor, ko so zvedeli zanj, s peklenskim veseljem — odobraval! Radič v Beogradu ustreljen... Ko bi jih bili videli te izvržke in na njih radovanje nad prvo usodno vestjo o zločinu. In sedaj pa pride mariborska trobenta, »Slov. Gospodar« ter proglašajo ovčicam g. dr. Korošca za Odrešenika (!) države. Ne manjka dosti, da ga ne imenuje celo balkanskega Izveličarja!! Odkrito povedano, smilijo se nam kmetski volilci SLS, da jih »Slov. Gospodar« smatra naravnost za — norce! Pokvarjena in nemoralna SLS pač smatra, da imajo vsi njeni pristaši možganov toliko, kot oni ljudje, ki so živeli v šumah in brlogih še pred — vesoljnim potopom... Toda, voditelji SLS se varajo. — G. dr. Korošec »Odrešenik« in »za mir«!? Naj nam pove »Slov. Gospodar«, ali kje in kdaj je g. dr. Korošec tvegval vsaj eno kapljico svoje lastne krvi za slovenski narod? Morda se »Slovenski Gospodar« vendar ne domišlja, da je SLS mir v državi »odrešila« s — streljanjem nedolžnih narodnih poslancev? Mir je ohranil na Hrvatskem in v vsej državi edino le mučenik Štefan Radič s svojim duhom in pametnim, pomirljivim nastopom ter s svojo srčno krvjo. Dokaz, da je Radiča obiskal v bolnici sam kralj Aleksander ter ga poljubil dvakrat na lice. Miro in kadila pa prižiga »Slov. Gospodar«

g. dr. Korošcu... Kelih potrpljenja jugoslovanskega kmeta je zvrhano poln srčne krvi naših kmečkih mučnikov... Duh Frankopana, Matije Gubca, Stambolijskega in duh mučnikov Radičev vstaja, zmaguje temo in vodi preko vseh zajedalcev in škodljivcev k — vstajenju kmeta, svobodi človeka in enakopravnosti treh bratov jugoslovenskih!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Malonedeljski diletanti priredijo v nedeljo, dne 29. julija ob pol 4. uri v prostorih Posojilnice velezabavno igro »Vozel«. Originalne Hrvatske narodne noše. Pridite vsi od blizu in daleč.

Dramlje. Ne moremo razumeti, kaj našega župnika priganja k strasti in politiki za klerikalno stranko. Ko je pred 7 leti prišel k nam kot župnik, je takratnemu županu podal roko, da se v cerkvi ne bode nikdar vmešaval v politične zadeve. In res bilo je par let dobro. Vsakemu je bilo prav. Ko si je pa malo opomogel, je pozabil tudi na svoje slovesne obljube. Kakor že večkrat, je tudi zadnjo nedeljo pričel raz prižnice kričati, da nismo kristjani, kateri smo na »protiverske« časopise naročeni, in kateri se udeležujemo »framasonskih« shodov, ki jih »protiverski framasoni« prirejajo. (Svoj čas je rekel, da je Radič framason, a papežev zastopnik ga blagoslavlja.) Vprašamo Vas, g. župnik, s kom se pa dr. Korošec veže v Beogradu? Iz katerih vrst pa je izšel morilec? Ali niso razni srbski Koroščevi zavezniki organizirani framasoni? G. župnik, povejte nam to pri prvi priložnosti raz prižnice. — Večkrat se govori, da se tam v kočevskih gozdovih prikaže kak medved. Ker so tudi naši kraji precej gozdnati, se govori, da je že par ljudi videlo tako medvedjo mrcino po naših krajih. Pravijo, da so ga videli celo okrog cerkvenega zidovja. To dela g. župniku in nekaterim faranom težke neprilike. —lj.

Iz Prekmurja. Agrarna zadruga je imela v nedeljo, dne 8. t. m. občni zbor. Ubogi agrarni interesente ukup devljejo peneze, štere nima, pa naj si špara, štere peneze te dobi Črenšovska kasa, pa jih te na drugi strani sped istim kmetom ven da na večji interese. G. Klekl so pravili, da naj več prinesejo penez, tisto pa niso pitali ge naj vzemejo. Pravili so tudi kakšna sreča je bila za agrarne interesente, da niso oni kupili zemlje od grofice, katero delo so ranš oni ostavili, te da se majo njim zahvalit. Tisto pa niso pravili, da so pripomogli grofici, da še ona drži dve jezeri plugov zemlje v posesti, štem bi se mogli interesenti je dobit. Pravili so tudi, da je že v Prekmurji pet slabih let, najprle je bila slinavka, za slinavko dve slabe letine, potem so prišle metelice, lansko leto pa so miši kmetu vse uničile. Samo s tem so jih tolažili, da so jim stare nevole naprej prinesli, tisto pa ne da bi jim bli na pomoč. Pravili so tudi da se naj ne troštajo, da več zemlje dobijo, pa čeravno ma grofica več zemlje kako ji ide. To se vidi, kako so oni za siromake. V Melincih so neštetni dobili zemlo v Hraščici tako, da morajo dve uri daleč delat hodit i gnoj vozit, to se vidi, kako je to ekonomično, pa še sami majo še v Melincih zadosta zemlje, pa jim ne dajo tam. Čuo sem že nešternega, ki je pri agrarni zadrugi, da bo odstopil pa da bo peneze sam ponucal. Vsefele začnoli delat, samo da gšeft ide, kmet ti pa le plačuj. Kolko nas že samo ta štirinajst-dnevna krvava skupščina stane, pa nikaj ne zvrši, stane nas pa štirinajst milijonov dinarov, pa to ide tak dale od dneva do dneva, kmet ti pa le delaj in plačuj, pa spi v spanju pravičnega, namesto da bi se zdramil in se postavil na noge ter si sam pomagal. — Prekmurski kmet.

Listnica uredništva. Dopis iz St. Lenarta priobčimo v prihodnji številki.

NOVICE IN RAZNO

Požar v vlaku. Pretekli četrtek se je vnelo v nekem vlaku, ko je vozil mimo postaje Laze, več bal bombaža, ki je bil namenjen za litijsko predilnico. Vsak so ustavili, pometal iz vagona 32 bal bombaža in jih tam z vodo pogasili.

Aretirani ropar. V Savinjski dolini so aretirali znanega roparja Avgusta Svetka, nazvanega »Avgust Veliki«, ki je pred kratkim pobegnil iz mariborske kaznilnice. V vasi Podvin je obkolila orožniška patrulja hišo, v kateri se je ropar skrival in ko je vstopil vodja orožniške stanice v koč, je razbojnik zamahnil s sekuro po njem, toda zadel pa ni, ker se je ta hitro umaknil in zasadil bajonet roparju v trebuh. Ranjenega so nato odpeljali orožniki v sodne zapore.

Nova palača Narodne skupščine bo kmalu gotova. Gradbeno ministrstvo je razpisalo ofertalno obravnavo za dovršenje notranjih del in ureditev vseh prostorov nove palače Narodne skupščine v Beogradu. Obravnava se bo vršila 15. septembra. Palača se zida že od leta 1912.

Samomor pod vlakom. V soboto dopoldan je skočil pod vlak v bližini Kranja čevljarški pomočnik Franc Fajon. Vzrok samomora so bile družinske razmere.

Utopil se je preteklo nedeljo v Kolpi pri Podzemlju dijak VII. razreda gimnazije Sušteršič iz Semiča. — Tudi po drugod se je pripetilo več nesreč pri kopanju. V Beogradu sta utonila dva kopalca, a v Zagrebu sedem.

Atentat v Beogradu. V petek, dne 13. julija je stopil v poslopju notranjega ministra v sobo načelnika javne varnosti Zike Laziča neznan mladenič in oddal tri revolverске strele v načelnika, katerega je pa le lahko ranil, ter pogнал nato še sebi kroglo v glavo. Čeprav mu je šla krogla skozi možgane, je atentator še vedno pri življenju in celo pri zavesti. Atentator je član makedonskega komiteta.

Samomor vojaka Slovenca v Kragujevcu. Komanda 19. p. p. v Kragujevcu je sporočila, da je šel dne 30. junija prostovoljno v smrt redov Ivan Makovec, doma iz Podturna pri Toplicah. Niti slutil ni, ko je odhajal s kito cvetja na prsih in ko mu je zadnjič veselo pela njegova harmonika, da odhaja za vedno. Bil je priden in pri vseh priljubljen fant, a pri vojaki je zbolel, bil je trikrat v bolnici, a ni mogel okrevati, nakar je prosil, naj ga dajo na lastne stroške domov na zdravljenje, ko mu je bila prošnja odbita, je obupal, dasi je imel služiti samo še dva meseca svojega roka, in se je s smrtjo osvobodil trpljenja. Ko so ga iskali, da mu izroče zanj dospela pisma, so ga našli obešenega pri konjih mitralješke čete, kjer je služil. — Žalostna vest je težko potrla stariše, brate in sestre in vzbudila globoko sočustvovanje okoličanov, ki ga bodo vedno ohranili v lepem spominu.

Ozkotirne železnice. Sarajevska železniška direkcija bo te dni prevzela v svojo upravo vse omrežje ozkotirnih železnic v naši državi. Največ ozkotirnega omrežja železnic se nahaja v Bosni, a tudi Beograd bo kmalu zvezan z ozkotirno železnico s Sarajevom in Dubrovnikom, ker se ravno sedaj gradi taka železnica od Obrenovca do Beograda.

Pokvarjena omladina. V sremski vasi Vojka je edina hči bogatega posestnika umorila s pomočjo svojih dveh ljubimcev svojega očeta, da bi prišli čimprej do njegovega velikega premoženja. Oblasti so kmalu zvedele za zločin in vse tri aretirale.

Najstarejši človek v Jugoslaviji. V Jugoslaviji živi najstarejši človek na svetu. V Pologu v Hercegovini je nedavno proslavil svoj 155. rojstni dan trgovec Tadija Mustafić. Še v tej starosti je telesno zdrav, le vid in sluh ga polagoma zapaščata. Pred par leti je umrl njegov mlajši sin v starosti 108 let.

Sovodnje. V četrtek, dne 12. t. m. je odšel naš tovariš član in odbornik Društva kmetijskih fantov in deklet »Rožmarin« Franc Burnik v daljnjo Kanado. Želimo mu srečno pot ter blago bivanje v daljnji tujini.

Iščejo se nasledniki nekega Martina Zgonca, rodom Slovenca, ki je utonil dne 1. julija 1921 v reki Ohio blizu mesta Wheeling W. Va. — Pozivljajo se vsi oni, kateri vedo za kakšne podatke o pokojniku ali o njegovih sorodnikih, naj te sporočijo Izsledniškemu komisarijatu v Zagrebu, Kamenička ulica 15.

Iščejo se dediči. Leta 1924. je v New Yorku umrl Josip Svoboda. Do danes se ni moglo ugotoviti, odkod je bil pokojnik doma in kdo so dediči. Oni, ki bi mogli dati kake podatke o pokojniku in njegovih dedičih, so naprošeni, da sporoče to Izsledniškemu komisarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15.

4000 let stara naselbina v Srbiji. Znanstvena ekspedicija narodnega muzeja v Beogradu je nedavno odkrila starodavno naselbino iz predzgodovinske dobe in zanimive izkopnine. Našli so tamkaj večjo količino posode, deloma rdeče pobarvane, več bakrenih in kamenitih sekir, nožev iz kremenca, lončenih kipov ter razne figure iz gline. Starost izkopanih predmetov se ceni na približno 4000 let.

Naši izseljenci v aprilu t. l. Izsledilo se je iz Hrvatske 813, Vojvodine 499, Slovenije 290, Dalmacije 260, Bosne in Hercegovine 132, Srbije 92, Črne gore 12. Največ jih je odšlo v Kanado 945, Severno Ameriko 366, Uruguay 344, Argentinijo 201, Avstralijo 97. — Vrnilo se je jih v našo državo 514.

Naše izseljevanje v maju t. l. V mesecu maju se je izselilo iz naše države v prekmorske dežele 1564 ljudi. Največ se jih je izselilo iz Hrvatske in Slavonije (647), Vojvodine (366), Slovenije (224), Dalmacije (150), Srbije (87) itd. Največ jih je odšlo v Kanado (624), Sev. Ameriko (334), Uruguay (250), Argentinijo (236), Avstralijo (57) itd. Vrnilo pa se je vsega skupaj v maju 705.

V čolnu okrog sveta. Dva Monakovčana se potegujeta za lepo nagrado 30.000 dolarjev, ki je razpisana za onega, ki se mu posreči obkrožiti svet v čolnu. Mladeniča sta pričela svoje potovanje v Regensburgu dne 6. julija. Tekmovalca za dolarje imata sedaj na programu vožnjo do Črnega morja. Obiskala bosta Carigrad, Sueški prekop, Indijo, Japonsko ter se popeljeta čez Tihi ocean v Ameriko, kjer bosta prevozila Panamski prekop ter obkrožila Južno Ameriko. Če jima bo sreča ves čas mila, se bosta vrnila čez Atlantik nazaj v Evropo. Za vožnjo bosta predvidoma rabila dve leti.

V Rusiji je še približno 10.000 naših ljudi. V Vršec v Vojvodini se je te dni vrnil bivši vojni ujetnik Svetislav Mandić, ki je bil leta 1916 ujet ter odveden v Sibirijo. Po njegovih izjavi živi v Sibiriji še približno 10.000 ujetnikov iz Jugoslavije, ki pa se ne morejo vrniti, ker jih tamkajšnje oblasti ne puste. Mandić je prišel s poljskim potnim listom v domovino.

Rusi rešili Italijane. Ruski ledolomec »Krasin« je pretekli teden rešil dve skupini razbite Nobileve ekspedicije na Severni tečaj, ki so od dne katastrofe pa dosedaj dva meseca v strahovitem položaju na debeli ledeni

plošči v zadnjih zdihljajih pričakovali smrti, ali rešitve po Krasinu. V prvi skupini so bili trije možje in sicer dva italijanska oficirja z zlomljenimi in zmrzlimi udi in švedski učejak Malgreen, ki pa je bil mrtev. V drugi skupini jih je bilo pet, vsi premrzli in izstradani. Manjka še ena skupina, ki jo »Krasin« išče ter znameniti raziskovalec severnih krajev Amundsen, ki je letel z aeroplanom Nobilu na pomoč in pri tem neznano kam izginil.

Davek na kratka krila. V mestu Amendralejo v Španiji so napravili davek na prekratka krila. Davčni izterjevalec hodi po mestu z merilom v roki in ženski, ki ima krilo krajše nego veleva predpis, napove »osebno dohodnino«.

Visoki tat. Maroškemu sultanu je ukraedel njegov dvorni svetovalec in prijatelj veliki vezir Fajih Tahar dragocene in znamenite zaklade, ki jih že na stotine let zbirajo maroški sultani. Ko so napravili pri osumljencu preiskavo, so našli dva centa zlatih, srebrnih in bronastih novčičev, med katerimi je bilo mnogo takih, ki se z denarjem sploh ne dajo plačati. Poleg te zbirke je našla policija 80 kg srebrnega jedilnega orodja, 4 kg zlate posode in 80 dragocenih zlatih ur. Najdragocenejši so pa bili orientalski nakiti, ogrlice, prstani in uhani iz sultanovega harema. Dvornega dostojanstvenika so seveda takoj aretirali.

Ljudožrci na Novi Gvineji. Otok Nova Gvineja se nahaja med avstralskim otočjem in je pod angleško upravo. Na njem živi več domačih plemen, ki so vsi ljudožrci. Med seboj so v neprestanih bojih in več ko jih v boju pade, toliko večja je gostija po bitki. Otok je poln globokih dolin in gostih pragozdov. Samo tekom tega leta je padlo več kot tisoč glav domačinov. Zadnjih 7 mesecev se vrši med plemeni strahovito klanje. In ker so ljudožrci, takoj po boju vsako pleme padle nasprotnike z največjim tekom poje. Nekoliko plemen je že popolnoma iztrebljenih. Stroge angleške oblasti sicer skušajo to grozno početje preprečiti in iztrebiti, toda vse zastoj. Oblasti so poslale več mladencev v šolo, a kljub temu niso zgubili ljudožrskega nagona. Komaj so prišli domov, so se takoj spustili v boje in se mastili s človeškim mesom. Tudi misijonarji raznih ver, ki delujejo že več desetletij med temi divjaki, so prišli do prepričanja, da se ne da ničesar napraviti in da je škoda izgubljati čas. Kajti tem divjakom niti vera, niti oblast skozi več rodov ni mogla iz glave izbiti ljudožrstva. Dosegli so edino to, da puste bele ljudi pri miru, ker se jih boje, oziroma njihovega orožja in da se koljejo in žo le med seboj.

Bučka. V 28. številki »Kmetijskega lista« beremo, da je zaradi gonje pokvarjene duhovščine že precej ljudi nameravalo izstopiti iz katoliške cerkve v pravoslavje in da le na prigovarjanje naših ljudi niso izstopili. Tudi pri nas se pripravlja več družin na ta korak, a kriv bo g. župni upravitelj. Mi smo ga pred letom dni z veseljem pozdravili, sedaj pa nenkrat taka izprememba. Bivši župan je storil vse, da pripravi novemu gospodu vse udobnosti, sedaj pa naenkrat tako nasprotstvo! Zakaj? Samo zato, ker je bivši župan sklical zbor zaupnikov SKS v svojo hišo! Tudi učitelja g. župnik ne mara, ker ni klerikalec, in je pozval Marijine device, naj podpisujejo polo, da se učitelja premesti. Klerikalec se že hvalijo, da bo premeščen. S takim postopanjem g. župnika mi nikakor ne moremo biti zadovoljni in če g. župnik ne bo odnehal, se utegne res zgoditi to, kar smo rekli zgoraj. Ali pa naj rajši g. župnik gre od nas, kakor g. učitelj, ki ga vsi spoštujemo.

Še nikdar ni ne Slovenec ne tujec prelił toliko slovenske, hrvaške in srbske nedolžne krvi kakor SLS.

Polom SLS v žalcu.

S svojim »taborom«, ki ga je bila sklicala SLS v nedeljo, dne 15. t. m. v Žalcu, SLS ni imela sreče. Soditi po silni reklami, ki jo je delalo časopisje SLS za ta »tabor« že cel mesec poprej, bi bil človek pričakoval vsaj kakih 20 tisoč oseb ali pa še več, zlasti še zato, ker je bil napovedan obisk najvišjih voditeljev SLS. V takih slučajih morajo skrbeti že organizacije, da spravijo vse skupaj, kar ima noge. V Žalcu pa se je zbralo komaj — 2000 ljudi, a še od teh jih je prišlo mnogo na zborovilišče zaradi maše in ne zaradi politike.

»Slovenec« piše, da se je zbralo okoli 10.000 ljudi. V Žalcu se bodo tej številki ljudje kaj čudno muzali. Čemu lagati, če ljudje gledajo na svoje oči? Polom je tu in je bolje priznati ga kakor pa ga tajiti, če je toliko priči!

Sedaj bodo dolžili ljubljanski klerikalci mariborske (in narobe), da so ti ali oni krivi poloma. Pa ni nobeden kriv. Polom je zakrivil narod sam, ki ni prišel, ker je klerikalnih obljub in klerikalne politike sit.

Položaj na deželi. Takoj po padcu Korošec-Vukičevičeve vlade je pripognilo glave vsem onim zagrizenim pristašem klerikalne

stranke. Zadnji čas so klerikalni poslanci beograjske in oblastnih skupščin med narodom delali veliko propagando s trinajstmilijardnim posojilom, obetali so vsemogoče stvari in zlato bodočnost. Na opazke od naše strani, da bodemo Slovenci in prečani pri tem zelo udarjeni, kajti gospodarstvo beograjskih državitvorcev je znano že vsem, so klerikalci znali imenitno odgovarjati. Pri tem poslu so jim bila vsa sredstva dobrodošla in so omahljivci jim verjeli. Prišlo je razočaranje za vse. Streli v skupščini so preokrenili celoten položaj. Ljudstvo se je izvanredno zanimalo za vse dogodke. Nobenega posojila, padeč vlade, ponudba vlade od kralja samega Radiću, vse to je bilo pekel za klerikalce. Upamo, da bo za večno odklenkalo tej stranki, katera je hotela za vsako ceno strahovati pristaše nasprotnega mišljenja s cerkvenimi kaznimi, kakor se je že dogodilo zadnji čas. Zadnjo nedeljo je že zapela dobro znana pesem s prižnice: »Vera je v nevarnosti.« Uvideli so, da je njihov fundament zrušen, da se je zamajal in začeli so s starimi metodami. Danes jim ne bo vse to več pomagalo. Nasilje se še nikdar ni obneslo, kajti le z zmago pravice, resnice in poštenja bo nam zasijala lepša bodočnost, vse to pa je na naši strani, in zato z mirno vestjo čakamo dogodkov, kateri bodo se odigrali v bodočnosti.

***

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Žitni in drugi pridelki:				
pšenica	1 q	400	do	410
riž	1 q	375	do	400
ječmen	1 q	350	do	385
oves	1 q	320	do	350
proso	1 q	290	do	350
koruza (nova, sušena)	1 q	340	do	350
ajda	1 q	270	do	355
fižol, ribničan	1 q	450	do	600
fižol, prepeličar	1 q	550	do	—
krompir	1 q	100	do	200
Seno in slama:				
sladko seno	1 q	100	do	125
kislo seno	1 q	60	do	90
slama	1 q	50	do	70
Govoja živina:				
vovl I.	žive teže 1 kg	7.50	do	8
vovl II.	žive teže 1 kg	6	do	9
vovl III.	žive teže 1 kg	5	do	8
teleta	žive teže 1 kg	14	do	15
Prašiči:				
0-8 tednov stari	komad	180	do	500
3-4 mesece stari	komad	350	do	440
5-7 mesecev stari	komad	460	do	500
debeli	žive teže 1 kg	10	do	12.50
debeli	mrtve teže 1 kg	15	do	17
Perutnina:				
piščanec	komad	12	do	50
kokoš	komad	25	do	40
Mleko, maslo, sir, jajca:				
mleko	1 lit.	2	do	5
smetana	1 lit.	10	do	12
čajno maslo	1 kg	45	do	65
surovo maslo	1 kg	36	do	44
bohinski sir	1 kg	28	do	32
sirček	1 kg	5	do	10
jajca	komad	1	do	1.25
Kurivo:				
trda drva	1 m ³	140	do	150
mehka drva	1 m ³	60	do	120

Bukova in hrastova drva

ponudite z navedbo cene družbi »Iliria«, Ljubljana, Vilharjeva cesta.

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:
„Gritzner“ in „Adler“
za dom, obrt in industrijo, v različnih opre mah. — Istotam švicarski pletilni stroji „Dubled“, Pisalni stroji „Urania“.
Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:
Josip Petelinc, Ljubljana
bilcu Prešernovega spomenika ob vodi.

K-O-S-E
la kranjske oblike
Š turške, peklenske in „Vulkan“
z (garancijo) ter prvovrstne
S brusne kamne
ima v zalogi
Osrednja gospodarska zadruga
„Ekonom“
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Pozor zastopniki srečk na obroke!

Popolnoma nove najvišje providbe!

Pišite v lastnem interesu pod šifro: »Beskonkurenčna zarada 367-1« na Interreklam d. d., Zagreb, Marovska 28.

Pozor!
Bralcem
»Kmetjskega lista« se
priprava pri nakupu pomla-
danskega in letnega najnovejšega
blaga za ženske in moške obleke.
Najlepše novosti svilnatih rut in šerp ter
drugih potrebščin. Domače podjetje
PRI »ČEŠNIKU«
Ljubljana
Lingarjeva Stritarjeva ulica
Poštena potrežba!

v Kanado **CANADIAN PACIFIC**
Med 20. junijem in 5. avgustom za
poljske delavce, služkinje, družine poljedelcev
Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko Hamburga, Antwerpna in Cherbourga z glasovitimi parobrodi na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Informacije glede voznih cen, vizuma, prtljage, predpisov vseljevanja v Kanado in USA daje
CANADIAN PACIFIC zastopstvo za Slovenijo
Josip Zidar (VII) Ljubljana, Wilsonova (Dunajska) cesta 31

Kadar kupujete v mestu svoje potreščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.

Le »Weck“-ove čaše in aparati za vkuhanje zadovolje vsako gospodinjstvo. Glavna zaloga »Weck« pri tvrdki Fructus, Ljubljana, Krekon trg 10/1. Zahtevajte cenik!

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogel Pred Škofljo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkvalitetnejših pogojih.